

Uvodna riječ

Poštovano čitateljstvo,

kada sam prije četiri godine 2. prosinca 2016. postala prva predsjednica Hrvatskog udruženja za kaznene znanosti i praksu, osjećala sam čast i ponos što me je hrvatska kaznenopravna zajednica izabrala na čelno mjesto najvažnijeg strukovnog udruženja kaznenopravnih stručnjaka. Prihvatila sam ga kao priznanje za svoj prethodni rad za Udruženje i kaznenopravnu struku, ali prije svega kao odgovornost nastaviti vrijedan i iznimno važan rad uvaženih i cijenjenih predsjednika akademika Davora Krapca, suca Vrhovnog suda Damira Kosa, profesora Davora Derenčinovića te suca Vrhovnog suda Dražena Tripala kao svog prethodnika. Posjedujući volju i energiju za rad na dobrobit Udruženja, koje je postalo etablirana institucija u hrvatskom pravnom poretku održavajući kroz više desetljeća redovita godišnja savjetovanja i redovito izdajući Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, kao članica Upravnog odbora bila sam uvjeren da je Udruženje uhodana i uigrana organizacija, čije je kotačiće trebalo samo podmazivati da bi se nastavili okretati. Tada nisam slutila koliki me i kakvi izazovi očekuju, a kad se pogleda unazad, bili su brojni i višeslojni, uvjetovani – kriminološkim rječnikom – endogenim i egzogenim faktorima, i redovito su se javljali na godišnjoj razini. Neki su od njih opisani u uvodnicima Ljetopisa, a neki u zapisnicima sjednica tijela Udruženja.

Jedan od glavnih stresora sigurno je bilo poimanje svrhe Udruženja ne samo kao foruma za edukaciju i apologetsko prezentiranje pitanja o kojima se svi slažemo, o neprijepornim sudskim odlukama i o zakonima koje je potrebno samo predstaviti i opisati, već kao foruma za javnu stručnu raspravu o spornim normativnim rješenjima, upitnim pravosudno-organizacijskim reformama, za propitivanje policijske, pravosudne i sudske prakse, kao foruma u kojem bi se, kako bio rekao Kant, svatko među nama mogao “drznuti izigravati filozofa“. Vjerujem da je Udruženje u ove četiri godine dokazalo da njegova uloga nije deskriptivna i apologetska, već kritička i konstruktivna, te da je živjelo kao suvremena europska znanstveno-stručna platforma otvorena za raspravu o najaktualnijim, često prijepornim i neugodnim temama za kazneno pravosuđe, zakonodavca i Ustavni sud. Samo otvorenom, argumentiranom i slobodnom raspravom o njima možemo naprijed prema pronalaženju rješenja za učinkovitiji kazneni postupak, afirmaciju struke u javnosti, jačanju neovisnosti – unutarnje i vanjske – sudaca te zaštititi pravosuđa od političkih utjecaja. Konstruktivnom intenzivnom uključenosti brojnih stručnjaka iz različitih institucija s prezentacijama s raznovrsnim temama na svakom savjetovanju Udruženja pokazivao se respekt prema radu drugih stručnjaka, kao i ozbiljenje jedne istinske kaznenopravne intelektualne zajednice.

Stoga su svi izazovi bili prevladani zahvaljujući sudionicima savjetovanja, koji su se i u teškoj financijskoj, a sada i zdravstvenoj situaciji odazivali na savjetovanje u velikom broju, vrijednim referentima, koji su bez ikakve materijalne protuvrijednosti poklanjali Udruženju svoj rad, trud i vrijeme za pisanje vrsnih stručnih i znanstvenih radova, institucijama države i kaznenog pravosuđa, svim četirima pravnim fakultetima i Visokoj policijskoj školi, koji su podupirali rad Udruženja, kao i mojim kolegicama i kolegama članovima Upravnog i Nadzornog odbora, bez čijeg kontinuiranog rada, ključnog doprinosa i suradnje ne bi bilo ni rezultata.

Da je Udruženje uspjelo u tome, pokazuju njegovi rezultati u zadnje četiri godine. Održana su četiri savjetovanja od XXX. do XXXIII. na teme implementacija europskih konvencijskih standarda, ustavnog kaznenog sudovanja, jačanja učinkovitosti kaznenog postupka te aktualnih pitanja kaznenog prava s ukupno više od pedeset referata te znanstvenih i stručnih objavljenih radova. Održana je i prva međunarodna konferencija o integraciji Ureda europskog javnog tužitelja s velikim brojem renomiranih stranih izlagača i sudionika, financirana iz projekta Europske unije, što ga je Udruženje dobilo na kompetitivnom europskom javnom natječaju. U organizaciji skupova surađivali smo s Europskim sudom za ljudska prava, Vijećem Europe, Uredom OLAF-a Europske unije i Ustavnim sudom RH. Na svakom savjetovanju bio je organiziran okrugli stol na najaktualniju temu hrvatskog kaznenog pravosuđa, kao što su dijalog između domaćih sudova i Europskog suda za ljudska prava, mediji i kazneno pravosuđe – konstruktivni i destruktivni utjecaj četvrte vlasti, implementacija učinkovitog kaznenog postupka u Hrvatskoj i načelo javnosti kaznenog postupka – anomalija ili esencija vladavine prava, na kojima su sudjelovali najeminentniji predstavnici kaznenopravnih profesija. Od društveno važnih i zapostavljenih tema o kojima se raspravljalo treba istaknuti obiteljsko i seksualno nasilje, govor mržnje, neučinkovitu istragu utemeljenu na diskriminaciji, gospodarski kriminalitet ili ovogodišnje referate o kaznenopravnim aspektima virusa SARS-CoV-2., promicanju ideologija suprotnih Ustavu RH i Odluci Ustavnog suda o ustavnosti isključivanja Vrhovnog suda iz redovnog kaznenog postupka. Održavana su večernja predavanja naših uglednih stručnjaka sutkinje Europskog suda Ksenije Turković i profesora sa Sveučilišta Yale Mirjana Damaške. Prošle godine po prvi je put održana i promocija knjiga u čast profesora Novoselca i autora profesora Damaške. Uvedena je i nova rubrika na savjetovanju pod nazivom istraživanje i praksa u kaznenim znanostima, u okviru koje se predstavljaju znanstvenoistraživački projekti u kojima surađuju znanost i praksa, a koji u prvom redu trebaju biti od koristi hrvatskom pravosuđu, jer je to i svrha znanosti u pozitivnopravnim predmetima. Kao što je istaknuto i opisano u uvodniku Ljetopisa broj 1 iz 2019., Udruženje predstavlja i nacionalnu grupu AIDP-a te je Upravni odbor odredio nacionalne izvjestitelje za izradu referata za četiri pripremna međunarodna kolokvija za međunarodni kongres AIDP-a, te je omogućio njihovo sudjelovanje

u njima. Zahvaljujući Udruženju nacionalni referenti i članovi Udruženja prošle su godine u studenom sudjelovali i na jubilarnom XX. kongresu AIDP-a pod nazivom “Kazneno pravosuđe i gospodarsko poslovanje“, održanom u Rimu. Na Kongresu je sudjelovalo 20 hrvatskih sudionika, što je najveća hrvatska zastupljenost na kongresima AIDP-a ikada.

Samo je Udruženje također reformirano kroz prošle četiri godine, od novosti organizacijskog i formalnog karaktera, kao što je održavanje savjetovanja u znamenitoj Kristalnoj dvorani hotela Kvarner, promjena tajnice i računovodstva kao i promjena statuta. Izvršene su izmjene i u pripremi savjetovanja s ciljem uključivanja većeg broja praktičara u njegovu organizaciju te otvaranja Udruženja prema svojim članovima i stručnoj javnosti. Prekinuta je praksa određivanja referata i referenata od strane Upravnog odbora te priprema svakog savjetovanja sada započinje slanjem javnog poziva svim članovima Udruženja, kao i sudovima, državnim odvjetništvima, Odvjetničkoj komori, kaznenim katedrama pravnih fakulteta i Policijskoj akademiji da predlože temu o kojoj bi željeli izlagati i napisati rad za Ljetopis ili koju smatraju vrijednom obrade i rasprave na savjetovanju. Odaziv je već treću godinu bio više nego dobar te svake godine od institucija i pojedinaca dobivamo između 20 i 30 prijedloga, na temelju kojih Upravni odbor Udruženja sastavlja program savjetovanja.

Ove godine, uz redovite organizacijske, stručne i institucionalne izazove, Udruženje se u provođenju svojih aktivnosti moralo uhvatiti u koštac s bolešću covid-19 i mjerama za njezino suzbijanje. Ipak, Upravni je odbor odlučio da će i ove godine, usprkos nezavidnim okolnostima, u redovitom terminu održati tradicionalno XXXIII. redovito savjetovanje pod nazivom “Razmjena znanja, iskustva i ideja kaznenopravne znanosti i kaznenog pravosuđa u uvjetima ‘novog normalnog’“. Kako je navedeno u naslovu ovogodišnjeg savjetovanja, Udruženje se od izbivanja pandemije početkom ove godine odlučilo prilagoditi uvjetima “novog normalnog“ i nastaviti svoje redovite aktivnosti na organizaciji savjetovanja i pripremi novog broja Ljetopisa s radovima održanih izlaganja. Javni poziv izlagačima koji je upućen našem članstvu pokazao je da je odaziv istovjetno velik kao i prethodnih godina te je Upravni odbor odabrao niz važnih i aktualnih tema za hrvatsko kazneno pravosuđe, koje su obrađene u radovima u ovom broju Ljetopisa te su u usmenoj formi i raspravljene od strane kaznenopravne zajednice i pred njom. U izvanrednim okolnostima izazvanim pandemijom bolesti covid-19 po prvi put od osnivanja Udruženja prije više od tri desetljeća savjetovanje se neće održati u Opatiji. Kao optimalno rješenje odlučeno je da će savjetovanje biti održano u Zagrebu, u dvorani Hrvatske odvjetničke komore, uz ograničen broj sudionika i uz poštivanje svih epidemioloških mjera te kao videokonferencija. Opsežan sadržaj ovog Ljetopisa pokazuje da Udruženje, referenti i sudionici ne posustaju i da je i ove godine pripremljen jednako kvalitetan program i referati o nizu gorućih pitanja u struci.

Nema dvojbe da će nam nenadoknadivo nedostajati izlaganja i rasprava uživo, bliski fizički susreti s kolegicama i kolegama iz cijele Hrvatske, druženja na kavama i u pauzama, miris mora i šetnje uz opatijski Lungomare te večernji izlasci. Teško je u nepromijenjenom radnom i obiteljskom okruženju naći vremena i izolirati se za sudjelovanje na “opatijskom“ savjetovanju izvan Opatije. Međutim i ove godine naši članovi i kaznenopravni stručnjaci širom Hrvatske pristali su na sudjelovanje u uvjetima “novog normalnog“ nagrađujući tako sve naše vrijedne referente, koji su uložili izniman trud u pisanje rada i njegovo izlaganje, a time i podržali rad Udruženja te objavu Hrvatskog ljetopisa za kaznene znanosti i praksu, institucija od iznimne vrijednosti za hrvatsko kazneno pravosuđe i znanost.

Zaključno bi se zahvalila svim članovima Udruženja na podršci u obnašanju dužnosti predsjednice Hrvatskog udruženja za kaznene znanosti i praksu u proteklom četverogodišnjem mandatu. Nadam se da sam svojim radom i rezultatima opravdala vaše povjerenje te da će Udruženje pod vodstvom nove predsjednice i novog Upravnog odbora nastaviti svoj kapitalan doprinos u širenju stručne i znanstvene suradnje, slobode i izvrsnosti.

*Predsjednica Hrvatskog udruženja
za kaznene znanosti i praksu*

Prof. dr. sc. Zlata Đurđević